

ČÍSLO 13, ROČNÍK 1994

PROJEV SV. OTCE JANA PAVLA II. PŘI AUDIENCI PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY VÁCLAVA HAVLA

Pane prezidente!

1. S velkou radostí Vás dnes vítám v tomto paláci, jak jistě ne-přicházíte poprvé; rád vzpomínám na naše vždy velmi srdečná setkání v uplynulých letech.

Dnešní oficiální návštěva je však první Vaší návštěvou, kterou vyko-náváte v roli prezidenta nové České republiky, po událostech, které ved-ly k rozdělení českých zemí a Slo-venska, k rozdělení, jež se odehrálo tak příkladně pokojným způsobem.

Co nejsrdečněji Vás tedy vítám a prosím Vás, abyste předal můj ucti-vý pozdrav i všem Vaším spolu-občanům.

2. Prvního ledna tomu byl rok od vzniku nové České republiky. Záhy nato, druhého února loňského ro-ku, jste byl zvolen do nejvyššího úřadu hlavy státu.

Byl to rok, který byl pro Váš ná-rod po mnoha stránkách příznivý. Díky typickým vlastnostem, kterými se vždy vyznačoval česko - morav-ský duch houževnatostí, trpělivostí, vytrvalostí a věrností tradicím spolu s otevřeností vůči novému - se Váš národ stále více uplatňoval na poli, ne vždy snadných, mezinárodních vztahů. Vaše republika dokázala, že je vůči ostatním národům spolehli-vým a upřímným "partnerem" a tak se kladně začlenila do husté sítě mezinárodního dění. V tomto kom-plexu vzájemných vztahů se Vaše země výrazně prosadila svou kul-turní a morální vážností, uznávanou v očích světa ještě z dob temného pronásledování, a která, po Vašem zvolení prezidentem federální repu-bliky, ještě vzrostla.

Česká republika nesporně do-sáhla i vnitřního rozvoje, i když by bylo krátkozrakostí přehlížet jisté obtíže. Jsou jasně viditelné pokroky v oblasti sociální péče, v hospodář-ství, v zavedení systému volného trhu, v zahraničním podnikání a v turistickém ruchu. Jistě, tyto výsledky i něco stojí. Nelze však přehlédnout ani různá nebezpečí, která hrozí zvláště novým gene-racím: permissivní mentalita, požit-kářství, snadný výdělek; to vše, jestliže je vneseno do společenského soužití, mohlo by mít osudné ná-sledky pro budoucnost.

Naštěstí silný a velkorýsý charak-ter českého národa je schopen se ubránit podobným rizikům. Nechybí volání ani ze strany církve, která stále vybízí k bdělosti a k povinnosti jednat rozhodně a zásadově. Na tomto místě bych rád vzpomenul, pane prezidente, Váš dopis určený mládeži shromážděné v srpnu loň-ského roku na Velehradě a se mnou duchovně spojené na mojí cestě v Denveru, u příležitosti Světového dne mládeže. Ve svém dopise jste vyzdvihoval převahu duchovního nad pomíjejícím a zároveň i slabost systému založeného výlučně na vi-dině zisku.

3. V tomto období delikátního přechodu, s pohledem zaměřeným do budoucnosti, je třeba stále se opírat o drahocenné duchovní a ná-boženské dědictví, které učinilo Čechy i Moravu velkými. Jejich spo-lečný odkaz zanechaný svatými Cy-rilem a Metodějem je zárukou vzne-šených ideálů, jediné platných a vždy přetrvávajících v životě společnosti.

Soluňští bratři, tito výjimeční hla-satelé křesťanské víry, byli zároveň i muži kultury: vybrali prvky histo-rických, etnických a společenských tradic, přispěli tak ke společnému jazykovému dědictví slovanských národů a tím nesporně i k jejich civilizaci. Těž z tohoto důvodu jsou tak blízcí českému duchu, který dí-ky jim inklinuje ke kulturním a ná-boženským hodnotám.

Tyto hodnoty později ještě více zazářily v osobách světců, kteří v dě-jinách Čech a Moravy vytvářejí skvě-lý obraz; v Ludmile, Václavovi, Vojtě-chovi, Hroznatovi, Anežce a Janu Nepomuckém sehrála významnou roli snaha o dosažení ryzí a nefal-šované křesťanské víry, vlastní jejich zemi. Jistým způsobem i reformy Jana Husa - necháme-li stranou jeho učení - byly podníceny stejnou horoucí touhou, bohužel však s neblahými důsledky pro církev i národ. Sučasná studia této postavy určitě přispějí k tvůrčímu a po-zitivnímu objasnění celé problema-tiky, která tolik narušila historii země.

Tento duchovní a křesťansko-kulturní poklad je u samých kořenů Vašich dějin. Vroucně si přeji, aby drahý lid Čech, Moravy a Slezska vždy úzkostlivě střežil tento svůj po-klad jako oko v hlavě. V něm spo-čívá největší bohatství národa, které je protikladem rozkladných sil bez-božecké a materialistické mentality, přítomné v některých proudech zá-padního myšlení.

4. Pane prezidente, bylo by mým přáním, aby se státní autority při rozhodování o nevyřešených záleži-tostech inspirovaly hlubokou mou-drostí a pevnou vůlí. Mám na mysli otázku týkající se vyučování nábo-ženství na

státních školách, du-chovní péči v nemocnicích a ve vězeních a především právo všech příslušníků základní vojenské služ-by na duchovní asistenci.

Zvláště bych chtěl poukázat na téma navrácení majetku, neprávem zabraného ateistickým režimem katolické církvi, jiným křesťanským společenstvím a též našim židov-ským bratřím. Zajisté nebude možné jednoznačně se přidržet právního kritéria podle něhož by se situace jednoduše vrátila do období před komunismem. Upřímně si přeji, aby se co nejdříve našlo spravedlivé ře-šení této otázky, kterou se zabývají politikové, parlament, katolický epis-kopát i samotné veřejné mínění.

V tomto smyslu by církev chtěla mít záruku v zabezpečení nábožen-ské svobody, nežádá pro sebe žádné výsady, ale vyžaduje, aby se přimě-řeně respektoval prostor, který je jí zapotřebí při vykonávání své čin-nosti, to je: hlásání evangelia a zdů-razňování lidské důstojnosti pro do-bro celé společnosti.

5. Pane prezidente, na závěr této Vaší návštěvy Vám znovu přeji hod-ně úspěchů ve Vaší horlivé činnosti, kterou vykonáváte na mezinárodní politické scéně. Zdůrazňuji s velkou naléhavostí, aby se uchovávaly du-chovní hodnoty, jejichž vymizení ve-de k chaosu ve společnosti, a co horšího, k nejobávanějšímu lidské-mu zlu, které zabraňuje vidět světlo svobody, důstojnosti a pravdy.

Zároveň srdečně zdravím i vá-žené členy Vašeho doprovodu. Můj uctivý pozdrav členům parlamentu, vlády a magistrátu. Zdravím též vše-chny obyvatele České republiky, žijí-cí v této nádherné zemi, poseté ma-lebnými historickými hrady a zámky slavnými opatstvími, překrásnými kostely a také proslulými poutními místy, zasvěcenými Vaším svatým patronům. V letošním Mezinárodním roce rodiny bych chtěl vzpomenout poutní místo blahoslavené Zdislavy v Jablonném a zvláště svatyně k úctě nejsvětější Matky Boží: Sva-tou Horu, Starou Boleslav, Kájov, Filipov, Křtiny, Hostýn a mnoho dal-ších.

Kéž by Česká republika stále vzkvétala a vždy kráčela cestou vzá-jemného pochopení, opravdového pokroku a trvalého míru!

To je mé upřímné blahopřání Vám, pane prezidente, i celému ná-rodu. S Pánem Bohem!

Z Vatikánu, 7. března 1994

KVĚTNÁ NEDĚLE SLAVNÝ VJEZD PÁNA JEŽÍŠE DO JERUZALÉMA

I my se nerozlučně spoutejme s Kristem, nahradme nečisté oslátko, aby ne na něm, ale na nás putoval, připněme k němu vůz našich myšlenek a bude nad námi kralovat na věky. Přijměme radostný způsob života čili olivové ratolesti, abychom "olejem roz-veselili tvář" (Žl 103, 15).

Následujeme jej s palmovými ratolest-mi, neboli s božskou a duchovní přemě-nou lidského nitra a vzdáváme mu díky, místo lesku vezměme pravou víru, rychlost nahradme trpělivou nadějí, jež očištuje myšlení každého, kdo se vyvyšu-je, aby nás ovládla znalost Boží. A ko-nečně místo sladkosti palem sladkou lásku. Následujeme Jej do svatého města, vstupme s ním do chrámu, aby v nás převrátil stoly penězoměnců a odehnal od nás demony prodávající holuby, to jest, myšlenky poletující bludu, se vše-mi, kteří nám prodávají a od nás kupují, aby učinil chrám, v němž přebývá a prochází se Kristus, kde by našim daro-val zrak a němým dal mluvit, kulhavým chodit a spolu s Lazarem vzkřísil mrtvé, neboť kde je život, tam je i vzkříšení. S Lazarem pak se zástupy a s jeho učedníky, s dětmi a svatými anděly vo-lejme: "Hosana na výsostech, požehna-ný, jenž přichází ve jménu Páně!"

Sv. Titus z Bostry

ZELENÝ ČTVRTEK - DEN VEČEŘE PÁNĚ

Pozorujeme div této svátosti, smysl jejího ustanovení a účinky, které přiná-ší. Stáváme se v ní jediným tělem, jak praví Písmo, údy jeho těla a rukou jeho ruky. To všechno působí onen pokrm, který nám podává. Vstupuje mezi nás, aby všichni jedno byli tak, jako tvoří jednotu tělo spojené s hlavou.

Sv. Jan Zlatoústý

VELKÝ PÁTEK - DEN UTRPENÍ PÁNĚ

"Rozpomeň se na mne, Pane, až přijdeš do svého království" (Lk 23,42). Co vzbudilo takovou víru? Který kazatel ji rozplamenil? Vždyť předtím zázraky neviděl a tehdy už nebyli uzdravováni nemocní, nevracel se zrak slepým, mrtví nebyli křídlení a to, co se mělo v brzku uskutečnit, to dosud nenastalo. A přece jen lotr vyznal svého pána a krále, kte-rého viděl jen jako svého druha vlastní-ho trestu. Tohoto daru se mu dostalo odtud, odkud sama víra dostala odpo-věď. Neboť Ježíš mu řekl: "Amen, amen, pravím tobě, ještě dnes budeš se mnou v ráji" (Lk 23,43). Tento slib je nad lid-skou možností a byl vydán ne z dřeva kříže, nýbrž z trůnu moci. Tato odměna víry přichází z té výše, v níž se ruší dluž-ní úpis lidského provinění. Uděluje ji ten,

který neodděлил podobu sluhy od po-doby Boží a i v tak velkém utrpení zachoval jednotu svého neporušitelného Božství s přirozeností, která mohla trpět.

Sv. Lev Veliký

VATIKÁN KRITIZUJE EVROPSKÝ PARLAMENT

Oficiální vatikánský deník L'Os-servatore Romano se vyjádřil ne-souhlasně k rozhodnutí Evropského parlamentu, které uznává homo-sexuální sňatky za rovnocenné s heterosexuálními.

Teolog Gino Concetti na toto téma píše: "Muž a žena se liší nejen svou pohlavností, nýbrž také posláním v rodině a ve společnosti. Integrace je možná pouze mezi mužem a ženou, stvořenými k obrazu Božímu k Jeho podobě v monogamním a ne-rozlučitelném svazku manželském."

Křesťanské nakladatelství

Cesta nabízí:

Josemaría Esc. de Balaguer

Cesta

Myšlenky, úvahy, bystré po-střehy a rady zakladatele osobní prelatury Opus Dei.
brož., 242 str., cena 34 Kč

Křížová cesta

Autor pomocí meditativních zastavení křížové cesty sděluje svou vlastní zkušenost, že tajemství křesťanského života spočívá v následování Krista, v Jeho doprovázení tak blízkém, abychom žili s Ním jako těch prvních dva-náct, tak blízkém, abychom se s Ním ztotožnili.

brož., 86 str., cena 25 Kč

Svatý růženec

Osobité rozjímání nad tajemstvími posvátného růžence.

brož., 96 str., cena 26 Kč

připravujeme:

Josemaría Esc. de Balaguer

Brázda

Volné pokračování Cesty.

Tuto a jiné knihy si můžete zakoupit v naší prodejně v Brně, Rašínova 5 (naproti kostela sv. Jakuba), tel. 05/42 21 16 21 a dalších křesťanských knihkupectvích.

Písemné objednávky zasílejte na adresu:

Nakladatelství Cesta,
Vymazalova 4,
615 00 Brno,
tel./fax 05/45 21 64 05.

Objednávky obratem vyřídíme.

ÚMYSLY AM : DUBEN 1994

Modlitba - meditace

*Bůh ze mne udělal tuláka.
Ach, ano, tak se mnou jednal!
Odvedl mě z mé vlasti,
oddělil mě od mé rodiny.
Ano, odsoudil mě k tomu,
abych stále bloudil.
A to vše pro to, aby se zjevil
když se ztratím:
abych se ztratil,
když On se zjeví.
Pane,
navštívil jsi mne
a potom jsi mne nechal,
když jsem chtěl navštívit já Tebe.
Avšak než jsi odešel, řekl jsi:
Od nynějška nebudeš vidět
nic z toho, co vidíš,
jedině, že bys ve všem, co vidíš
viděl Mě.*

Al-Nuri, Abu'l-Husajn

ÚMYSLY AM: DUBEN 1994 - VŠEOBECNÝ

Aby si kněží byli vědomi svého zasvěcení Kristu

Abý se kněz stal opravdovým Bo-žím člověkem a dával příklad plného života, zasvěceného zcela službě bratřím, musí mít nejdříve jasnou představu o svém poslání a o své "identitě". Musí se vypořádat s pochybnostmi, nejistotou, problémy a věčnými otazníky, chce-li žít jako apoštol. Musí se snažit získat vlast-nosti Dobrého Pastýře, aby byl podle Srdce Ježíšova mírný a statečný. Tak se jeho poslání stane pokračo-váním Ježíšova díla a jeho život se bude podobat svému vzoru.

Církev a svět nutně potřebují "věrohodné vzory" (PDV 8 - "Pasto-res dabo vobis") nebo ještě lépe "kněze, kteří jsou tak dobře formo-váni, že jsou přesvědčenými, vášni-vými nositeli nové evangelizace, věr-nými a statečnými sluhý Ježíše Kris-ta a lidí" (PDV 10). A církev cítí, "že je absolutně nutné, aby nová evan-gelizace měla v kněžích své nové evangelizátory" (PDV 2).

II. vat. koncil popisuje identitu a obraz kněze v dekretu "Presbyte-rorum ordinis" (PO). Tento dekret o kněžském životě je též výzvou, kte-rou je třeba denně naplňovat. Poně-vadž kněží mají účast na Kristově kněžském a pastýřském poslání, jsou připodobněni Kristu-Knězi, aby mohli jednat jménem Krista - Hlavy mystického těla. (PO 2): prodlužují tak v dějinách Jeho Slovo, Jeho obět', Jeho spásnou a pastýřskou činnost (PO 4-6): a to tvoří jádro ži-vota zcela zasvěceného slávě Boží a službě bratřím. "Kněží jsou povoláni k pokračování přítomnosti Krista, jediného a nejvyššího Velekněze, ná-sledováním jeho životního stylu a průzračným svědectvím svého života ve stádcí jemu svěřenému" - "Kněží jsou v církvi a pro církev svátostným zpřítomněním Krista, Hlavy a Pastý-ře" (PDV 15).

Koncilní dekret o služebném kněž-ství jasně vyznačuje tři rysy: spo-lečenství (s biskupy, mezi sebou a s laiky: PO 7-9), poslání (PO 10-11), povolání k dokonalosti (PO 12-17).

"Svátostným svěcením kněží, ja-ko služebníci Hlavy se připodobňují Kristu-Veleknězi, aby skloubili a bu-dovali celé jeho Tělo, kterým je církev" (PO 12). "Kněží dosáhnou vlastním způsobem svatosti, budou-li vykonávat své povinnosti upřímně a neúnavně v duchu Kristově" (PO 13). "Láska dobrého pastýře po-vzbuzuje kněze k napodobování Do-brého Pastýře v pokoře, poslušnosti, čistotě a chudobě" (PO 15-17).

Kněžská identita je shrnuta v pr-vých třech kapitolách v papežské postsynodální exhortaci "Pastores dabo vobis". Současná situace nám připomíná, že kněz je člověk "vybí-raný z lidí" (Žid 5,1). Samozřejmě ve svých historických konkrétních a změněných podmínkách. Bude-li formován podle Spasitelova Srdce, bude mít dost sil zvládat tyto okol-nosti podle Ježíšových trvalých zá-sad a ne podle měnící se módy.

Vztah ke Kristu je klíčem k po-chopení všech aspektů skutečnosti kněžství (PDV 12). Z tohoto úhlu je nutné chápat dosah služebného kněžství a ne z jeho úředních vý-konů.

Duch svatý "připodobňuje kněze Kristu, Hlavě a Pastýři církve, a při-kazuje mu plnit poslání proroka, kněze a krále ve jménu a osobě Kri-stově, ale i proto, že oživuje jeho každodenní život tím, že jej oboha-cuje dary a úkoly, ctnostmi a impul-zy, které vzájemně vytvářejí pasto-rační lásku" (PDV 27).

Protože "každý aspekt kněžské formace může být svázán s Marií, která odpověděla lépe než kdokoli z lidí na Boží volání" (PDV 82), jí svěřuje církev záležitost povolání a posvěcení kněží, jí dobrý kněz zcela svěřuje svou osobu a službu, jí svě-řuje věřící, prosby o dělníky na žni Páně a své kněze.

(Kongregace pro klerus)

MARIA VE SVĚTLE VÍRY (10)

5. Nanebevzatá (2) (Leo Szeffczyk)

Přetrvávající otázky teologické metody a cesty k této pravdě ztrácejí na své váze a na své naléhavosti tou měrou, jak je poznáván vnitřní smysl této pravdy a její spásný význam ze souvislostí mariánských tajemství a jejich sounáležitosti s vykupitelským tajemstvím Kristovým. Z tohoto zřetele může věřícímu na-padnout, že i tajemství Mariina skonání patří do skupiny ostatních tajemství: o Marii jako Evě, o jejím panenském mateřství a o jejím před-vykoupení. Všechny tyto pravdy leží na stejné myšlenkové základně, které svatý život Matky Boží, zaměřený na Krista, od začátku do konce spojuje a vede. To, to začalo před vznikem času Mariiným vyvoláním a jejím osvobozením od dědičného hříchu, to našlo v Marii nanebevzaté své naplnění, čímž se i definitivně projevila skutečnost, že Maria má prvenství mezi všemi ostatními lidmi.

Tím pojtkem ovšem, který celé toto spojení dělá korektním, je ona plnost milosti a ono spojení Nevěsty s Kristem, které bylo Marii při jejím vyvolení určeno a které na konci jejího pozemského života vyústilo do nebeské slávy a do blaženého sjednocení s jejím Synem.

Středem tohoto tajemství ovšem není přesvědčení, které církev spojuje vlastně s každým svatým životem, že je totiž povznesen ze stavu milosti do stavu slávy. Ústřední obsah dogmatu spočívá spíše v *"okamžitém a úplném oslavení Mariině", "jakmile dokončila běh svého pozemského života"* (G. Söll). Tajemství chápe *"úplné uvedení Marie do jasu slávy jako zvláštní, modelový příklad pro ostatní, dosud ne neposkvrněné a zcela vykoupené lidstvo"* (G. Söll). Tím poskytuje myšlenka, která je obsahem svátku Nanebevzetí, P. Marii i na konci její pozemské existence novou jedinečnou přednost, která znovu podtrhuje výrazně její již dříve zřejmé postavení v zenitu lidského rodu. Je to znovu právě ono vyzařování duševního a milostivého i na tělesné, co je takovou výzvou pro lidské myšlení.

Zde vyvstávají pro hledající víru některé otázky. Událost Nanebevzetí (na rozdíl od Zmrtvýchvstání Páně, jak je přijala víra církve) není žádná vnější událost spojená se zviditelněním a se zkušeností lidského svědectví. Přesto však je ve svém vnitřním významu pochopitelná jako smysluplná.

Smysl zde nevyplývá pro člověka pouze z logického myšlenkového procesu, nýbrž ze zachycení velkého počtu souvislostí, hodnot a z cíle-vědomého zaměření na svět a lidstvo.

Takovéto smysluplné momenty nabízí článek víry věřícímu myšlení v dostatečné míře. V dogmatizační bule Pia XII. se objevuje tělesné Nanebevzetí Mariino v těsné souvislosti s jejím božským mateřstvím a jejím tělesným spojením s Kristem. Ve skutečnosti vyplývá z pravdy o vnitřním spojení Marie s tělem Kristovým argument pro skutečnost, že osud jejího těla byl připodobněn osudu Těla Ježíšova a stejně jako toto Tělo bylo i její uchráněno od zkázy.

Tato přiměřenost nabývá ještě výraznější podoby skutečností, že rozpad těla je vždy znamením nadvlády hříchu a jeho důsledků nad lidmi. Právě od této nadvlády byla Maria za svého života uchráněna.

Bylo-li toto tělo zářící, žádnou vinnou neposkvrněnou nádobu milosti, totiž Ježíše Krista, pak může být její osvobození od rozkladu, tzn. okamžitě "převlečení" do nebeské slávy, chápáno jako dokonalý důsledek Mariiny svobody od hříchu.

Jedinečný tělesný vztah Marie k Ježíši Kristu je dostatečným důvodem pro toto vyznamenání na konci jejího pozemského života.

Takovéto důvody, které jakožto smysluplné významy nemůže tajemství o Nanebevzetí postrádat, kladou nicméně váhu spíše na čistě individuální Mariinu osobnost a na její osobně jedinečný vztah ke Kristu. Ale individuální momenty Mariiny osobnosti, jakkoliv jsou důležité, ne-mohou nikdy zůstat izolovány. Ve skutečnosti **ne-stála Maria před Bohem nikdy jako soukromá osoba**. Proto jsou také její individuální přednosti a události, které ji jedinečně vyznamenávají za jejího života, neoddělitelné od její úlohy v oblasti vykoupení, kterou splnila v zájmu celého lidstva. Z tohoto zorného úhlu pak i událost tělesného nanebevzetí Panny Marie má všeobecný význam pro věřící lid shromážděný v církvi i pro celý svět. Jde zde výlučně o **akt v plnosti dokonání vykoupení**, lépe řečeno o předvedení dokonání vykoupení na prvním z řady těch, kteří potřebují vykoupení; neboť vykoupení se může dokonale naplnit teprve tam, kde se uskuteční na lidské bytosti jako celku, právě i na onom často tak málo ceněném těle, se kterým se zachází i s odporem.

Touto událostí se stala Maria plně vykoupěnou, takže se na ní ukázalo, co je třeba rozumět pod pojmem vykoupení, které se dnes často chápe pouze jako osvobození od sociálního útlaku a od pozemské bídy: je to dokonalé pronikání božského života i do lidského těla, rozjasnění i toho hmotného na člověku a překonání smrti v jakékoliv její formě.

Tak tedy to, co se stalo s Marií, obsahuje v sobě naprosto skutečný (nikoliv jen ideální) význam pro všechny: neboť Maria žije nyní jako člen lidstva, které potřebuje spásu, ve stavu konečného naplnění. Co se tedy děje s tímto členem, to je defi-nitivní cíl, ke kterému se musí při-blížit určitým způsobem i ti ostatní, a je třeba upevnit víru a naději na tento cíl. Je to tak, jako bychom v Marii, dokonale vykoupené, měli již svou kotvu vrženou do říše doko-nalé spásy, na níž nyní spočívá nově naše naděje na dokonalé vykoupení. Na této její nádheře se zobrazuje úloha a cíl církve, ale i pro jednotli-vé věřící je výmluvným ukazatelem cesty k oslavení, na níž nám naděje dává sílu k vzletu. Proto mohl pa-pežský učitelský list "Marialis cul-tus" z r. 1974 napsat, že slavnost **Nanebevzetí "staví církví a lidem před oči útěchyplný důkaz o tom, jak se naplní jejich naděje"**.

Je pochopitelné, že věřící myšlení chápe Marii právě v souvislosti s tímto oslavným tajemstvím jako velkou milostnou přímlyvkyni, která se přímlyvává u Syna s vlídnou a láskyplnou silou a mocí.

Jakkoliv je pro katolické myšlení nábožensko - teologický význam této pravdy víry poměrně snadno pří-stupný, je reformační myšlení vůči němu ve značných obtížích, které není možno chápat jako bezvý-znamné. Již Luther, jehož "chvála na Marii" nebyla nijak skoupá, je vůči této pravdě od začátku velice zdr-ženlivý a skeptický, což se nakonec vystupňovalo k tomuto vyjádření: "*Ale my křesťané nevíme nic o žád-ném nanebevzetí, jehož bychom si cenili, kromě jediného, a to nanebe-vstoupení našeho milého Pána Ježí-še Krista.*" V pozadí tohoto odmí-tavého postoje, který ostatně není nijak rozhodný, stojí rozpaky nad tím, že chybí svědectví bible, ale ta-ké obava před "uznáním Mariina postavení", tzn. před prosbou o útě-chu a přímlyvu, která by mohla zne-uctít Krista.

Tak byly také v době vyhašování článku víry o této pravdě postoje v evangelickém světě převážně kriticky laděny. Tehdy se vyjádřil M. Thurian, který je jinak ekumenicky smýšlející teolog, že jde o "otevřené narušení víry", i když později svou příliš ostrou kritiku zmírnil. Vyslovil však dále myšlenku, že se mu zdá, že Maria Assumpta nestojí již v církví, ale zcela mimo ni.

Naopak pozitivní hodnocení vy-slovil H. Asmussen, když přiznal Marii jakožto "smysluplnému orga-nismu spásy" místo "na čelném mís-tě kněžského šiku". Nejhlubší oslavy doznalo však toto tajemství (v sou-vislosti s všeobecným oceněním ma-riánského myšlení) od U. Wickera. V jedné úvaze k svátku Všech sva-tých (1976) vyjádřil své přesvědčení o tom, že v mariánské víře dochází k "přeskupení světců", tzn. v Marii se shromažďuje a koncentruje to nejvyšší. Vyslovil také své přesvěd-čení o tom, že tato koncentrace na Marii musí mít nějaký důvod: je to její zvláštní postavení u Krista, které je dogmatem o Nanebevzetí dokonale upevněno. Zdůvodňuje však toto pozitivní hodnocení z eklesiolo-gického nadhledu. Pozoruhodné zdů-vodnění zní: "*Všeobjímající mater Ecclesia je ve své nejhlubší rovině (ve svém jádru, tam kde je spojena s přítomností Kristovou) totožná s Maria Assumpta*". Podle toho Ma-ria, podřízena Kristu, drží toto spo-lečenství svatých, což je církev. Ona je s Kristem jakožto Nanebevzatá "*určitým druhem anticipovaného es-chaton (konce - pozn. překladatele) dějin, které strní do posthistorického naplnění jako nejvyšší štít církve*".

Srovnání mezi katolickým a evan-gelickým myšlením tak ukazuje, že ani v tomto ohledu nejsou mosty zbourány a pojetí se vzájemně ne-okřikují. To platí ostatně i pro zpro-středkování tohoto dogmatu a ma-riánské pravdy modernímu světové-mu náhledu. Není to jistě žádný dogmatický argument pro katolic-kou pravdu, jestliže C. G. Jung hod-notí nový článek víry pozitivně jako protiváhu intelektualizace a rationa-lizace moderního životního postoje. Ale ukazuje to přecejn na možnost asimilace této pravdy moderním svě-tonázorem, stejně jako v podobné souvislosti vyslovený názor V. von Weitzsäckera: "*Ztráta tohoto (marián-ského) kultu se mi jeví jako ne-příznivý důsledek reformačního vý-voje, nepříznivý pro to, čím se nyní zabýváme: pro vstup duchovních hodnot do vzdělávacího procesu lidské duše.*"

(Překlad Lubomír Štula)

"NIKDO NEMÁ VĚTŠÍ LÁSKU....."

V letošním roce by se dožila sedmdesátí let pozemského života Anička Zelíková, karmelitka ve svě-tě, smírná oběť za hříchy moderního světa - zvláště za hřích interrupce.

Žila v době, kdy úcta k životu klesala stále hlouběji. Schylovalo se ke druhé světové válce a zprávy o zatýkání, drancování a vypalování synagog se již blížily i k Aniččiným rodným Napajedlům. Nemohla sice slyšet nářky raněných a umírajících, v roce 1938 byla válečná fronta ještě daleko, přesto i v její blízkosti pro-cházela fronta nenápadná, masko-vaná bílými plášti a sterilním pro-středím, krev nenarozených dětí denně volala k nebi. Novodobá Kal-várie, kde se znovu prolévá draho-cenná krev Ježíšova. On, který přišel, aby zachránil život, zdá se v těchto místech bezmocný vůči moderní ďábelské vědě.

Anička trpí s Ježíšem a rozhodne se jako On dát svůj život, aby druzí mohli žít. Velikonoce, doba našeho vykoupení, byly rozhodující v jejím životě. Tehdy plně pochopila, jak hrozný hřích je zabít nenarozené dítě a proto na Velký pátek v roce 1938 nabízí svůj život na smír. Pán přijal její oběť a po tříletém utrpení ji vzal k sobě 11. září 1941.

Dlouhá léta se mohlo zdát, že Aniččina oběť byla marná. Počet interrupcí po válce prudce stoupal, přišel i neblahý interrupční zákon. Byla karmelitkou sice jenom ve své době, ale její Karmel měl nejtěsnější a nejpřísnější klauzuru nemoci a utrpení.

I dnes Anička Zelíková volá k naší lhostejnosti, klepe na dveře srdcí a prosí: "Nenechte ničit nevinné životy, vykoupené Ježíšovou krví. Nenechte mne osamocenou. Živé oběti jsou bojovníci první linie. Bude mne někdo následovat?"

Těšíme se na blahořečení Aničky Zelíkové. Ale těšit se jen a chystat o-zdoby na její oltář? To by bylo málo.

Modleme se a bojujme za změnu interrupčního zákona, naléhejme na vládu a parlament, učme úctě ke každému životu, ale hlavně se hod-ně modleme a usmírujme Boží spravedlnost. Bůh ve své všemohoucnosti by jistě mohl toto umlčování maličkých zastavit, ale spoléhá na naši lásku a ochotu k oběti.

Modlitbou a obětí Aničku nejvíce oslavíme a podaří-li se u nás co největší snížení počtu interrupcí, bude to nejkrásnější dar Aničce k jejímu dni blahořečení.

Jana Urbánková

KŘÍŽOVÁ CESTA - SPOLU S MARIÍ

"Přemýšlejte o Ježíšově utrpení a žijte ve spojení s Ním!" (20. 2. 86)

"Modlete se před Křížem..."

(m.j. 12. 9. 85)

Mnohokrát nás Panna Maria v Medžugorje vyzvala k modlitbě před křížem a také k modlitbě spolu s Ní.

Proto si zde nově - nebo snad po-prvé? - uvědomujeme, jak dalece právě pobožnost Křížové cesty je modlitbou a cestou "spolu s Ní".

1. zastavení:

Ježíš je odsouzen k smrti

- Klaníme se Ti, Pane Ježíši Kriste a dobrořečíme Ti, neboť skrze svůj svatý kříž jsi vykoupil svět.

Velekněží a celá velerada se snažili o křivá svědectví proti Ježíšovi, aby ho mohli odsoudit k smrti. (Mt 26,59)

"Drahé děti! Dnes vás prosím, abyste přestali s pomlouváním." (12. 4. 84)

Bezpráví vypadá na začátku čas-to neškodně, je však vždycky niči-vé...

- Pane, uchraň nás ode vši nená-visti!

- Otče náš, Zdrávas, Sláva Otcí...

2. zastavení:

Ježíš na sebe bere těžký kříž

- Klaníme se Ti, Pane Ježíši Kris-te...

Snášel naši nemoc a naše bolesti na sebe naložil (Iz 53,4).

"Drahé děti! Modlete se zvlášť za to, abyste dokázali přijmout s lás-kou nemoc a trápení, tak jak je při-jal Ježíš." (11. 9. 86)

Každé utrpení má výkupnou sílu, když je nesené s Kristem...

- Pane, dej nám odevzdanost do vůle Boží.

- Otče náš, Zdrávas, Sláva Otcí...

3. zastavení:

Ježíš padá poprvé pod křížem

- Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste...

Kristus nás miloval a odevzdal se za nás jako dar a jako oběť, která se Bohu líbí. (Ef 5,2)

"Když trpíte, přinášejte to Bohu jako oběť." (29. 3. 84)

Kolik je kdo ochoten dát Bohu, tolik má v sobě víry a lásky...

- Pane, pomoz nám překonat všechny odpor k oběti

- Otče náš, Zdrávas, Sláva Otcí...

4. zastavení:

Ježíš se setkává se svou Matkou

- Klaníme se Ti, Pane Ježíši Kriste...

On bude znamením, kterému bude odpíráno. A tvou vlastní duší pronikne meč. (Lk 2,34-35)

"Drahé děti! Já, Matka, vás vše-chny miluji. Prosim vás, nedovolte, aby mé srdce prolévalo krvavé slzy nad těmi dušemi, které se ztrácejí ve hříchu." (24. 5. 84)

Maria je útočiště hříšníků, ona neopustí nikoho, kdo se jí svěří...

- Pane, probud' v nás lásku ke své Matce!...

- Otče náš, Zdrávas, Sláva Otci...

5. zastavení:

Šimon cyrenský pomáhá Ježíšovi nést kříž

- Klaníme se Ti, Pane Ježíši Kriste...

Radujte se, když máte podíl na Kristově utrpení: tak budete moci radostně jásat, až se ukáže ve slávě. (1Petr 4,13)

"Nemějte strach, nést kříž. Je tu můj Syn, který vám pomůže." (5. 4. 85)

Otázka po smyslu tolikého utrpení ve světě nachází odpověď jen ve víře: podílíme se na nesení kříže, na němž je vykopen svět...

- Pane, upevni v nás víru, že každé utrpení nás spojuje s Tebou.

- Otče náš, Zdrávas, Sláva Otci...

6. zastavení:

Veronika podává Ježíšovi roušku

- Klaníme se Ti, Pane Ježíši Kriste...

Co jste učinili jednomu z mých nejmenších bratří, mně jste učinili (Mt 25,40).

"Zvu vás k největší oběti, k oběti lásky. Bez lásky nemůžete přijmout ani mne ani mého Syna. Bez lásky nemůžete dávat svědectví ostatním. (27. 3. 86)

Ani strach před lidmi, ani starost o naše zájmy nám nesmějí bránit v poskytnutí pomoci tam, kde je to-ho třeba...

- Pane, otevři nám oči pro po-třeby bližního.

- Otče náš, Zdrávas, Sláva Otci...

7. zastavení:

Ježíš padá podruhé pod křížem

- Klaníme se Ti, Pane Ježíši Kriste...

Všichni, kdo mě vidí, vysmívají se mi, šklebí se a potřásají hlavou: Spoléhal na Pána, ať ho vysvobodí, má-li ho rád (Ž 22,8-9).

"On vás miluje, proto vás zkouší. Obětujte všechny obtíže Bohu a ne-dělejte si starosti." (11. 10. 84)

Jenom statečně nesený životní kříž nám dává důvěru pro soudný den... (sv. Jan Maria Vianney)

- Pane, nauč nás pravé velko-myslnosti vůči Tobě.

- Otče náš, Zdrávas, Sláva Otci...

8. zastavení:

Ježíš potkává plačící ženy

- Klaníme se Ti, Pane Ježíši Kriste...

Dcery jeruzalémské, neplačte na-de mnou, plačte nad sebou a nad svými dětmi. Vždyť děje-li se toto se zeleným dřevem, co teprve bude se suchým! (Lk 23,28 a 31)

"Drahé děti, vybízím vás, aby se každý z vás obrátil. Tento čas je tu pro vás." (13. 2. 86)

Bůh nikoho neodstrkuje, jeho láskyplné milosrdenství přijímá kaž-dého, kdo je ochoten k obrácení...

- Pane, pohled' na nás milostivě a odpusť nám naše viny.

- Otče náš, Zdrávas, Sláva Otci...

9. zastavení:

Ježíš padá potřetí pod křížem

- Klaníme se Ti, Pane Ježíši Kriste...

Strast mě zbavuje síly, moje kosti se rozpadají. Všem svým nepřátelům jsem na posměch (Ž 30,11-12).

"Slibte, že nebudete urážet ani Ježíše ani kříž haněním a posmě-chem." (12. 9. 85)

Kristus vzal pro naši spásu na sebe potupu kříže: tak se stal kříž znamením vykopení...

- Pane, ve svém ponížení zjev svou všemohoucnost!

- Otče náš, Zdrávas, Sláva Otci...

10. zastavení:

Ježíš je zbaven šatů

- Klaníme se Ti, Pane Ježíši Kriste...

A oni zevlují a hledět na mě jim dělá radost. Dělí se o můj oděv, lo-sují o můj šat (Ž 22,18-19).

"Rozhlédněte se, drahé děti, jak silně hřích na sebe strhl vládu na této zemi. Proto se modlete, aby Je-žíš zvítězil." (13. 8. 84)

Člověk se stane otrokem tolika tyranů, kolika neřestem se oddá...

+ Ježíši, dej, abychom se nechali osvobodit ode všech pout hříchu!

+ Maria, děkujeme Ti, že jsi s ná-mi i ve chvílích, kdy hřích nás obral o všechnu důstojnost!

- Otče náš, Zdrávas, Sláva Otci...

11. zastavení:

Ježíš je přibit na kříž

- Klaníme se Ti, Pane Ježíši Kriste...

On však byl proboden pro naše hříchy, rozdrčen pro naše viny, tresty ho tížily pro naši spásu, jeho rány nás uzdravily (Iz 53,5).

"Uvažujte, jak Všemohoucí ještě i dnes trpí kvůli vašim hříchům..." (29. 3. 84)

Bůh chtěl, aby z kříže přišlo naše vykoupení...

+ Ježíši, veď nás skrze svůj svatý kříž ze smrti k životu!

+ Maria, pro rány, které mučily Ježíše i Tebe, pomáhej nám prožívat každé utrpení ve spojení s Ježíšem, spolu s Tebou!

- Otče náš, Zdrávas, Sláva Otci...

12. zastavení:

Ježíš umírá na kříži

- Klaníme se Ti, Pane Ježíši Kriste...

Ježíš řekl matce: "Ženo, hle Tvůj syn!" A tomu učedníkovi: "Hle, tvá Matka!" (Jan 19,26-27)

"Zvláště se modlete před křížem, vždyť z něho přicházejí veliké mi-losti." (12. 9. 85)

Uctíváním Ježíšova Srdce věnuje-me pozornost nekonečné lásce na-šeho Vykupitele...

+ Ježíši, děkujeme Ti za nedo-cenitelný dar Tvé Matky!

+ Maria, děkujeme Ti, že pod kří-žem umírajícího Syna jsi přijala za své dítě i každého z nás!

- Otče náš, Zdrávas, Sláva Otci...

13. zastavení:

Ježíš je sňat z kříže

- Klaníme se Ti, Pane Ježíši Kriste...

Vy všichni, kteří jdete cestou, pohledte a pozorujte, zda je bolest jako bolest moje (Pl 1,12).

"Vy si nejste vědomi, jakou vel-kou láskou vás Bůh miluje." (25. 3. 88)

Víra a naděje Matky Boží pro-dělaly pod křížem tu nejtvrďší zkoušku...

+ Ježíši, ukaž nám na příkladu své Matky cestu utrpením a křížem ke slávě a zmrtvýchvstání!

+ Maria děkujeme Ti, že svou účastí na Ježíšově utrpení spolu-působíš na našem vykoupení!

- Otče náš, Zdrávas, Sláva Otci...

14. zastavení:

Ježíšovo tělo je položeno do hrobu

- Klaníme se Ti, Pane Ježíši Kriste...

Jestliže pšeničné zrno nepadne do země a nezemře, zůstane samo; jestliže však zemře, přinese mnoho užitku (Jan 12,24).

"Přeji si, abyste pochopili, že po-zemský život je ve srovnání s živo-tem v nebi velmi krátký. Proto se dnes znovu rozhodněte pro Boha." (27. 11. 86)

Utrpení tohoto času se nedá srovnat se slávou, která nás čeká...

+ Ježíši, posiluj naši naději ve svá přislíbení!

+ Maria, pomáhej nám i v nej-větším žalu vidět dobrodiní, které nám prokazují druzí!

- Otče náš, Zdrávas, Sláva Otci...

15. zastavení:

Ježíš vstal z mrtvých a žije

- Klaníme se Ti, Pane Ježíši Kriste...

Nemusel Mesiáš to všechno vy-trpět, aby vešel do své slávy? (Lk 24,26)

"V modlitbě poznáte Boží slávu!" (28. 11. 85)

Žádné oko ještě nevidělo, žádné ucho neslyšelo a žádné lidské srdce nezažilo, co Bůh připravil těm, kteří ho milují...

+ Ježíši, otevři i naše hroby, otevři naše srdce a zapal v nás oheň své lásky!

+ Maria, pomáhej nám zůstat s Tebou ve světle, síle a radosti Tvé-ho zmrtvýchvstalého Syna!

- Otče náš, Zdravas, Sláva Otci...

(Převzato z "Oase des Friedens")

Rudolf Závodný **ON ZNÁ SVĚ**

*První tři století
jako by nebylo
Kříže.*

*Byl Dobrý Pastýř
tajemná mlčící ryba
ICHTHYS.*

Byly katakomby.

*Jako by o ničem
nevěděl.*

*Ale On zná své.
On ví.*

FAKTA O POPRAVĚ KRISTOVĚ

Ježíš Nazaretský podstoupil židovské a římské výslechy, byl bičován a odsouzen k smrti ukřižováním. Bičování způsobilo hluboké pruhovité rozdrásané rány na kůži s následnou značnou ztrátou krve a pravděpodobně zapříčinilo šok, jak vyplývá ze skutečnosti, že Ježíš byl tak zesláblý, že nebyl schopen do-nést kříž až na Golgotu. Tam byla jeho zápěstí přibita na břevno (pati-bulum), a poté, co bylo toto břevno vyzdviženo a připevněno k horní části kůlu (stipes) byla jeho chodidla přibita ke kříži. Hlavním patofyziolo-gickým důsledkem ukřižování bylo ovlivnění normálního dýchání.

Z toho důvodu byla smrt způsobena v první řadě šokem a zadušením z vyčerpání. Probodení Ježíšova boku kopím vojáka pak už jen potvrdilo jeho smrt. Moderní lékařský výklad historického svědectví ukazuje, že Ježíš byl mrtev ještě před-tím, než byl sňat z kříže.

Bičovací způsoby

Podle zákona předcházelo bičování každé římské popravě a pouze ženy, římscí senátoři a vojáci (s vyjímkou dezerce) byli vyňati. Obvyklým nástrojem byl krátký bič (flagrum nebo flagellum) s několika jednotlivými nebo spletenými koženými řemínky různé délky, na kterých byly upevněny malé železné kuličky nebo ostré kusy ovčích kostí vždy v určité vzdálenosti mezi sebou. Občas se používaly také hole. Před bičováním byl muž svlečen ze svého oděvu a jeho ruce byly přivázané k horní části sloupu. Záda, hýždě a nohy bičovali buď dva vojáci (tzv. liktoři) nebo jeden, který střídal postavení. Intenzita bolesti závisela na fyzické zdatnosti liktorů a měla oběť zeslabit tak, aby byla blízko zhroutení nebo dokonce až smrti. A navíc vojáci oběť po bičování různým, často krutým způsobem zesměšňovali.

Lékařské aspekty bičování

Protože římscí vojáci bili záda oběti plnou silou, železné kuličky způsobovaly hluboké pohmožděny a kožené řemínky s ovčími kostmi mohly rozříznout kůži i podkožní tkáň. Zatímco bičování pokračovalo, opakované rány mohly natrhnout kosterní svalstvo a vést ke vzniku rozdrásaných pruhů krvácejícího masa. Nesnesitelná bolest a ztráta krve obvykle způsobovaly oběhový šok. Množství ztracené krve celkem spolehlivě určovalo, jak dlouho bude oběť přežívat na kříži.

Bičování Ježíše

V pretoriu byl Ježíš krutě bičován. Ačkoliv krutost bičování v evan-geliích není popsána, píše se o ní v jedné z epistol (1 Petr 2,24). Po-drobný slovní rozbor starodávného řeckého textu, jenž se o této udá-losti rozepisuje, naznačuje, že Ježíš byl bičován obzvlášť nelítostně. Není známo, zda počet šlehů byl přesně 39, jak určoval zákon. Římsí vojáci, pobavení tím, že tento zesláblý muž prohlašoval, že je králem, jej oblékli do dlouhé řízy, na hlavu mu dali trnovou korunu a do ruky vložili kus dřeva jako žezlo a zesměšňovali jej, políčkovali a bili dřevěnou holí po hlavě. A co víc, když z něj strhli původní oděv, otevřeli mu znovu hluboké rány na zádech.

Kruté bičování svojí intenzivní bolestí a velkou ztrátou krve způsobilo u Ježíše stav blízký šoku. Fy-zická a duševní potupa způsobená Židy a Římany, dále nedostatek po-travy, vody a spánku, to vše dohro-mady přispělo podstatným způsobem k celkovému oslabení. Proto můžeme stav Ježíše ještě před ukři-žováním označit přinejmenším za vážný či dokonce za kritický.

Způsoby ukřižování

Ukřižování se pravděpodobně po-prvé začalo používat mezi Peršany. Alexandr Veliký zavedl tento způsob do Egypta a Kartága a zdá se, že Ří-mané se dozvěděli o tomto způsobu smrti od Kartaginců. Ačkoliv Římané ukřižování nevyneleli, zvládli jej perfektně jako formu mučení a hlav-ní trest, jenž měl způsobit pomalou smrt s maximální bolestí a utrpe-ním. Bylo jednou z nejohavnějších a nejkrutějších metod poprav a bylo obvykle vyhrazeno jen pro otroky, cizince, revolucionáře a pro nejha-nebnější zločince. Římský zákon vět-šinou chránil římské občany před ukřižováním, vyjma případů dezerte vojáků.

V nejranější formě v Persii, byla oběť buď přivázána ke stromu nebo naražena na kůl, obvykle proto, aby se proviněná oběť nemohla dotýkat země. Teprve později byl používán skutečný kříž, jenž byl charakte-ristický svislým kulem (stipes) a příčným břevnem (patibulum). Ač-koliv archeologické nálezy a histo-rická svědectví nasvědčují tomu, že v Kristově době Římané dávali před-nost nízkému kříži ve tvaru "T" (Tau kříž), způsoby ukřižování se často měnily podle dané geografické ob-lasti a podle fantazie popravčích, a proto mohl být použit také latinský kříž i ostatní druhy křížů.

Bylo zvykem, že odsouzení nesli své vlastní kříže z místa bičování na místo ukřižování venku za měst-skými hradbami. Většinou byl odsou-zenec svlečen, pokud to nebylo za-kázáno místními zvyky. Protože kříž vážil přes 136 kg, nosilo se pouze příčné břevno, vážící od 34 kg do 57 kg, jež se položilo přes týl odsouzen-cova krku a vyvážilo se na ramenou. V čele procesí, jdoucího na místo ukřižování, šla římská stráž vedená setnikem. Jeden z vojnů nesl tabul-ku, na níž bylo napsáno jméno a zlo-čin odsouzence. Později se tabulka přibíjela na vrchol kříže. Římská stráž neopouštěla oběť, dokud si ne-byla jista její smrtí.

Za městskými hradbami stály pevně zaražené těžké dřevěné kůly, na které se upeňovaly břevna.

Na místě poprav se podle zá-kona oběti podával hořký nápoj (víno smíchané s myrhou) jako mír-né analgetikum. Zločince pak povali-li na záda a jeho paže roztáhli na břevno. Ruce se buď přibíjely nebo přivazovaly, ale Římané dávali zřej-mě přednost přibíjení. Archeologické nálezy pozůstatků ukřižovaného těla z kostnice poblíž Jeruzaléma datující se z doby Kristovy ukazují, že hřeby byly zahroceny špicemi dlouhými 13 až 18 cm a zakončeny čtverhrannou hlavou průměru 1 cm. Nálezy z této kostnice spolu s Turinským plátnem ukázaly také, že oba hřeby prošly spíše zápěstím než dlaněmi.

Poté, co byly paže připevněny na příčné břevno, byla oběť spolu s ním vytažena na kůl. Potom byla na kůl přibita nebo přivázána chodidla. Ná-lezy v kostnici a Turinské plátno na-svědčují tomu, že Římané dávali přednost přibití. Ačkoliv mohla být chodidla přibita k bočním stranám kůlu nebo k dřevěné podnoži (slou-žící jako nožní opora - suppeda-neum), obvykle se přibíjela k přední straně kůlu. Po tomto úkonu se ohyb nohou značně zvětšil a nohy se stáčely do stran.

Nezřídka hmyz vlétával přímo do obnažených ran nebo do očí, uší a nosu umírající a bezmocné oběti a draví ptáci napadali tato místa. Ba dokonce bylo zvykem, že opuštěné tělo bylo vydáno napospas dravým zvířatům, aby je sežrala. Rodina od-souzence však měla právo podle římského zákona vzít si tělo, aby mohlo být pohřbeno po svolení římského soudce. Protože žádný z ukři-žovaných nesměl přežít ukřižování, vojáci nevydali tělo rodině, dokud si nebyli jisti jeho smrtí. Bylo zvykem, že voják z římské stráže probodl tělo mečem nebo kopím. Rána k srdci se vedla kopím obvykle skrze pravou stranu hrudi - byla to smrtelná rá-na, kterou znali pravděpodobně všichni římsí vojáci. Turinské plát-no tento způsob probodení potvrzu-je. A navíc tehdejší standartní kopí římské pěchoty, které bylo dlouhé 1,5 až 1,8 m, mohlo lehce dosáh-nout na hrud' člověka, ukřižovaného na obvyklém nízkém kříži.

Journal of American Medical Association - JAMA 1986, č. 255

PRÁCE A SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST

To je téma sedmého roku Dese-tiletí duchovní obnovy národa. Mys-lím, že témata jednotlivých roků De-setiletí by měla vždy vést i k pedago-gickému zamyšlení, neboť výchova mladé generace je nejslibnějším pro-storem pro duchovní obnovu naší společnosti a pro dospělě je záva-žným podnětem k sebevýchově.

V prvé řadě musíme vychovávat příkladem. Z tohoto pohledu se po-kusím o zamyšlení nad lidskou pra-cí, která se mi zejména ve světle en-cykliky Jana Pavla II. Laborem exercens jeví jako povinnost, právo a modlitba.

Práce jako povinnost

"Kdo nechce pracovat, ať nejí," čteme v Bibli ve 2. listu sv. Pavla Soluňanům. Svatý Otec nám hned v úvodu k encyklice říká, že člověk je ustanoven, aby podmanil zemi a tím je od samého počátku povolán k práci. Již v předškolním věku, ze jména, když vidí kladný příklad rodičů, děti chtějí "pracovat" a rodičům pomáhat. Takovýto zájem dětí je třeba podporovat a dopřát dětem radost z práce. V desátém odst. encykliky Jan Pavel II. píše: "Práce a pracovitost utvářejí také celý pro-ces výchovy v rodině, právě z toho důvodu, že každý se stává člověkem mimo jiné prací a toto stávání se člověkem je právě hlavním cílem celého výchovného procesu." Příklad a poučení rodičů vede děti k po-chopení toho, že všichni jsme povola-ní k práci samým Bohem a proto náš vztah k práci musí být jiný než u lidí, kteří si této skutečnosti ne-jsou vědomi. Práce není ovšem hodnotou nejvyšší, proto křesťan v den sváteční ustává v práci, aby nerušeně se mohl věnovat své duši a jejímu spojení s Bohem. Duchovní, duševně hygienický i zdravotní vý-znam rytmu práce a odpočinku je nesporný.

Práce jako právo

Práce patří k identitě člověka. "Prací člověk nejen přetváří příro-du..., ale také uskutečňuje sebe jako člověk" (9. odst.). Chceme-li u svých dětí vytvářet takovýto po-hled na práci, pak jim nemůžeme představovat práci jako trest, trestat je prací, neboť takto posilujeme spí-še negativní vztah k práci. Práce je privilegiem a právem člověka. Chudé často vidíme jako Ty, kteří trpí urážením lidské práce, ať proto, že možnost dostat práci je - pod bičem nezaměstnanosti - omezená, ať pro-to, že hodnota práce i práv, zvláště práva na spravedlivou mzdu, na za-bezpečení osoby pracujícího a jeho rodiny bývá zlehčována" (8. odst.). Nezaměstnanost je velké sociální zlo, plodí zla další jako každé zlo. Na účinném řešení tohoto sociálního problému se může podílet i výchova. Rodina i škola tu sehrávají důležitou úlohu, když od dětství připravují mladého člověka na získání kvalifi-kace, učí ho radosti z práce a ko-nečně učí ho chápat práci jako modlitbu.

Práce jako modlitba

Církev chce "vytvořit takovou spi-ritualitu práce, která pomůže všem lidem, aby se jejím prostřednictvím přiblížili Bohu, aby se podíleli na je-ho spasitelných plánech s člověkem a se světem" (24. odst.). Benediktin-ské heslo "Modli se a pracuj!" se mi jeví jako důležitá norma křesťanské výchovy. Modlitba a práce tvoří ne-rozlučnou jednotu. Modlitbu musí-me doplňovat prací a veřejnou anga-žovaností, pokud nám k tomu Bůh dává síly a schopnosti. Tím podtrh-neme poctivost své modlitby, ač sou-časně víme, že vše záleží na Pánovi a ne na nás. Modlíme se ráno "Žeh-nej práci našich rukou", a naše celo-denní práce je modlitbou.

Kdo poctivě pracuje, kdo se vzdě-lává a zvyšuje svou odbornou kvali-fikaci, projevuje tím jistě svou společenskou odpovědnost. Velkou společenskou odpovědnost vedle politiků mají i křesťanští podnikatelé, mají ji však i jejich zaměstnanci, neboť te-prve vzájemná solidarita podnika-telů a zaměstnanců zdokonaluje společnost. Odvahu ke společenské odpovědnosti prokázal patron 7. ro-ku Desetiletí sv. Václav a může být v tom vzorem naší mládeži. Výchova ke společenské odpovědnosti je vý-chovou k odvaze pomáhat společ-nosti a překonávat záporné jevy v ní.

F. Vavruška

Svědomí, které stojí v protikladu k nauce církve a tudíž vždycky bylo, je a bude svědomím mylným, nemůže být od církve uznáno jako správné svědomí, neboť jedná v rozporu s uče-ním církve. Nakonec by si každý ob-hajoval právo na "svoji" výjimku.

Biskup Kurt Kren

Víš-li, že Kristus za tvé hříchy trpěl, postav se před kříž a pozoruj rány božského Vykupitele. Řekni: Mé hří-chy, Pane, způsobily Ti tolik bolu. Mé zlé myšlenky spletly Ti trnovou koru-nu a vtiskly Ti ji do spánků. Zlé činy mých rukou a křivé cesty mých no-hou probodly hřeby tvé dlaně a šlápě-je. Zlé vášně mého srdce zranily Tvé Nejsvětější Srdce. Sv.
Bonaventura

TIPY

Jak bychom měli prožívat postní přípravu na velikonoce? Hledali jsme u vynikajících křesťanů, u velkých biskupů prvních staletí i u známých lidí přítomné doby:

Petr Zlatoústý byl v 5. stol. bis-kupem v Raveně a slavným kaza-telem. Řekl:

"Člověk potřebuje jako lék sebe-zápor. Chce-li však někdo úplně ozdravět, musí k sebezáporu ještě přistoupit milosrdenství. Půst a se-bezápor jsou jako dobrá loď, která nás odváží od toho, co je zvrácené, a chce vplout do přístavu lásky. Kdo dává chléb hladovému, sám sobě daruje Boží království. Bůh své krá-lovství z lásky k chudým prodává."

Terezie z Lisieux jako mladá dívka vstoupila do kláštera karmelitek; zemřela ve věku 24 let roku 1897. Je patronkou misí. Měla tento ná-zor:

"Přece jen skutečně existuje jed-na věda, která nemá o Bohu ani tušení: je to matematika - počítání. Jestliže člověk miluje, pak nepočítá. Běžím snadno, protože jsem všechno dala pryč."

Jan XXIII. byl papežem v letech 1958 - 1963. Stal se známým tím, že svolal II. vatikánský koncil, a tím, jak byl laskavý. Měl velmi jednodu-chý recept:

"Všechno se stává snadným a snesitelným, jestli člověk prostě žije, a nemyslí stále jen na sebe. Jenom musí rozdrtit svou sebelásku a začít hledat Boží vůli."

Mistr Eckhart byl dominikán. Zemřel v roce 1327. Byl to nejpro-slulejší duchovní spisovatel své do-by. Napsal: "Správný křesťan není ten, kdo říká lichotivá slova a kdo se tváří zbožně. Ani ten, kdo staví na odív svou velikou svatost. Ani ten, kdo chce, aby ho Bůh hýčkal a roz-mazloval. Spíše ten, kdo se nezmění ve svém chování k druhým, ani když mu druzí udělají něco zlého ne-bo o něm špatně mluví."

Matka Tereza z Kalkaty, vyzna-menaná r. 1979 Nobelovou cenou míru, pracuje v Indii a v mnoha dalších zemích světa ve prospěch těch nejchudších z chudých. Bída druhých je pro ni zkušební kame-nem lásky:

"Ježíš je světlo - nechte je svítit ve svém životě a skrze sebe i v cha-trčích chudáků. Nechte chudé, aby vstoupili do vašeho života. Přinášej-te Krista lidem, kteří ho potřebují. Nedělejte to však slovy, ale svým příkladem a svou láskou, která pojí Krista s vámi."

(Vybral a přeložil Zdeněk Fišer)

PROJEV PREZIDENTA REPUBLIKY VÁCLAVA HAVLA VE Vatikánu dne 7. března 1994

Vaše Svatosti,

dovolte mi především, abych se Vám svěřil s velkou a upřímnou ra-dostí, kterou mám z toho, že jsem vás mohl navštívit přímo zde ve Vati-kánu, a že jsem si s Vámi mohl po-hovořit. Byl to už můj třetí rozhovor s Vámi a vyznačoval se tímtež, čím oba rozhovory předchozí: Vaše mou-drost, ušlechtilost, rozhled a osobní charisma mne opět zvláštním způso-bem ozářily a já získal najednou pocit, že jste mi dodal energii, vůli k další práci, víru, že tato práce má smysl, i schopnost radovat se z je-jích výsledků. Děkuji Vám za to!

Tentokrát jsem se s Vámi poprvé setkal jako prezident České republi-ky, nového státu, vzniklého po roz-dělení Československa, ale zároveň státu, který se opírá o tisíciletou historii českého národa i o úctyhod-nou historii jeho pradávné státnosti. Tato historie je neodmyslitelně svá-zána s křesťanstvím. Vždyť u sa-motných počátků prvního českého státu stály pozoruhodné osobnosti svatého Václava a svatého Vojtěcha. Václav, kníže a "dědic české země", mučedník a patron českého národa, byl jedním z prvních a dodnes na-ším lidem snad nejmávanějších vla-dařů, který svou vládu zakládal na myšlence dorozumění a míru se sousedy, tedy na myšlence neoby-čejně aktuální i dnes v době evrop-ského sjednocování. Vojtěch, první pražský biskup české krve, se stal představitelem, křesťanských civili-začních hodnot, které jako biskup a později misionář šířil nejenom v naší zemi. Dominantou Pražského hradu, tradičního sídla českých králů, který je dodnes sídlem hlavy našeho státu a který měl tu čest, že jste ho jako vůbec první papež v dějinách navští-vil, je katedrála svatého Víta, toto centrum duchovního života v naší zemi. Myslím, že i toto jedinečné místní spojení sídel moci duchovní a světské symbolizuje onen plodný svazek křesťanství s českým státem. Je pro mne velikou ctí a zároveň velikým závazkem, že mohu stát v čele naší země právě v této době, kdy po desíletích ateistického reži-mu obnovujeme náboženskou svo-bodu a vracíme všem církvím to mí-sto ve společnosti, které jim přísluší.

Česká republika nechce být stá-tem založeným na určité ideologii. Chce být demokratickým právním státem založeným na úctě k lidským svobodám a právům, chce být stá-tem slušným, spravedlivým, kultur-ním, mirumilovným, chce být stá-tem, který na sebe přebírá svůj díl spoluodpovědnosti za osud dneš-ního světa. Víím dobře, jak Vám ten-to osud tane na mysli, jak trpíte se všemi trpícími, jak znovu a znovu vyzýváte k mírovému řešení všech dramatických konfliktů dnešního svě-ta, jak cílevědomě usilujete o vpravdě ekumenický dialog všech nábožen-ských věr a jak těžce nesete, že to jsou začaté náboženské rozdíly, jejichž jménem dnes lidé spolu bo-jují. Navštívil jsem v poslední době nejposvátnější místa různých nábo-ženství, islámu, buddhismu, hindu-ismu i judaismu, a vždy znovu jsem si v atmosféře těchto míst uvědo-moval, že v základech všech nábo-ženství je myšlenka tolerance, poro-zumění druhému, pomoci bližnímu, prostě myšlenka dobra, které Bůh od člověka očekává, a jakou zradou nejružnějších náboženských ideálů je násilí, které na sobě navzájem pá-chají stoupenci různých věrouk. Myšlenku tolerantní koexistence nej-ružnějších civilizačních, nábožen-ských či kulturních okruhů, stejně jako myšlenku mírové koexistence všech národů a ras, se v rámci svých veskrze omezených možností pokouším všude šířit a zdůrazňovat v pevném přesvědčení, že to je myš-lenka plně odpovídající humanis-tické a demokratické orientaci státu, který reprezentuji, jakož i v pevném přesvědčení, že velkým ohrožením, jimž musí dnešní lidstvo čelit, může úspěšně čelit jen tehdy, když si tuto myšlenku osvojí jako základní ideu lidského soužití na této planetě. Jsem šťasten, že jsem měl možnost se zde, ve Vatikánu, znovu setkat nejen s nejvyšším představitelem náboženství vskutku univerzálního, náboženství, v jehož klimatu jsem sám vyrůstal a v jehož klimatu se rodila jak má představa o životního hodnotách, tak můj vztah k uni-verzu, ale navíc s jedním z nejvzác-nějších lidí, který hluboce prožívá dramata dnešního světa a který se pokouší čelit

nejrůznějším druhům zla způsobem, který já sám považuji za nejlepší: totiž slovem, výzvou, apelem, zapalováním lidských srdcí.

Vaše Svatosti,

ještě jednou Vám děkuji za příje-tí, děkuji Vám za Vaše požehnání a těším se, že Vás v dohledné době budeme moci opět přivítat v mé vlasti. Vaše návštěva v roce 1990 byla vpravdě historická, dodnes žije v obecné paměti, a já pevně věřím že i Vaše příští návštěva bude mít tako-výto význam. Naše společnost se vy-rovnává s dědictvím komunismu, přebudováváme celý právní, hospo-dářský i sociální řád, lidé se učí být svobodní a odpovědní a já se domní-vám, že právě v této nelehké době nám všem může nesmírně pomoci takové upozornění na transcen-dentální úběžník lidského snažení, jakým by byla právě Vaše návštěva.

Děkuji za pozornost. Bůh s námi.

MŠE SVATÁ BYZANTSKÉHO - ŘECKOSLOVANSKÉHO OBŘADU

Mše svatá byzantského-řeckoslo-vanského obřadu náleží do liturgic-kého pokladu katolické církve. Její základy jsou již v dobách apoštol-ských a do dnešní podoby byla upravena ve 4. století za cařihrad-ského arcibiskupa sv. Jana Zlato-ústého. Jde tedy o výsostně katolic-kou liturgii, která má stejné hlavní části jako mše svatá latinského obřadu; bohoslužba slova, průvod s obětními dary, proměňování, přijí-mání.

Účastí na této mši svaté splní katolík kteréhokoli obřadu (tedy i la-tinského, tj. římského), svou nedělní povinnost a je-li připraven, může přistoupit i ke sv.přijímání.

Tuto východní liturgii k nám při-nesli naši slovanští apoštolové sv. Cyril a Metoděj a jejich dílo bylo schváleno římskými papeži.

Nynější Sv. Otec, stejně tak jako jeho předchůdci, si velmi přeje, aby se s východní liturgií seznámili všichni katoličtí křesťané k obo-hacení svého duchovního života.

Také v Brně bývá tato liturgie byzantsko-řeckoslovanského obřadu sloužena pravidelně každou druhou a čtvrtou nedělí v měsíci v 10.00 hod. v kostele sv. Josefa na Josefské ulici. (Mimořádně i na velikonoční neděli 3.4.) Každou druhou nedělí v měsíci zpívá při liturgii Sbor sv. Prokopa.

PODLE SV. JANA ZLATOÚSTÉHO

Kdyby se před námi i nebe otevřelo, nespátřili bychom nic vznešenějšího a světějšího nad Boží liturgii.

-vj-

Z K N I H M A T I C E
C Y R I L O M E T O D Ě J S K É
(o b j e d n á v k y z a s í l e j t e n a
a d r e s u M a t i c e c y r i l o
m e t o d ě j s k á s . r . o . , D o l n í n á m .
2 4 , O l o m o u c , P S Ě 7 7 1 0 0)

Ludmila Muchová - Úvod do náboženské pedagogiky

Praktická příručka pro pedagogické pracovníky a učitele náboženství. Poznatků z této knihy mohou využít i rodiče při výchově svých dětí.

248 str. A5, lakovaná obálka, 39 Kč.

Má celibát v dnešní době ještě své opodstatnění? Platí slova Pána Ježíše o dobrovolném zřeknutí se manželství pro nebeské království i pro dnešní dobu? Na tuto otázku po smyslu a hodnotě celibátu se snaží dát odpověď kniha s názvem

"Celibát" (Abyste přinášeli užitek')

76 str., barev. lak. obálka, 20 Kč.

Ladislav Simajchl - Uvedení do bohoslužby a do čtení, cyklus A, B, C - Praktická pomůcka při slavení bohoslužby slova. Každý sešit 88 str. A5, 20 Kč, tedy celkem 60 Kč.

Jiřina Kolářová - Maria ve světle Ducha svatého

Netradiční pohledy na Písmo, krásná a neotřelá přirovnání. Knihu může s užitkem rozjímat široký okruh čtenářů. Nejde zde o biblické informace pro rozum, ale o formaci srdce a životní praxe.

S církevním schválením Arcibiskupství olomouckého.

100 str. A5, barev. obálka, 21 Kč.

Umíme se správně modlit? Nezevšedněl nám "Otčenáš" a "Zdrávas Maria" již natolik, že se nám ztratil jejich smysl a hloubka? Důkladný rozbor těchto dvou nejkrásnějších modliteb nám podává kniha **sv. Tomáše Akvinského - "Výklad Modliteb"**.

90 str. A6, barev. obálka, 17 Kč.

Paula d'Arcy - Óda pro Sárú

Deník mladé matky, která tragicky ztratila své dítě a manžela. Během doby, kdy se musí vyrovnávat s bolestnou ztrátou, začíná hledat odpověď na otázky, které před ní nyní vyvstávají. Nakonec právě díky této bolestné zkušenosti objeví ve svém životě Boha, který jediný může dát odpověď na otázky po smyslu života a utrpení.

56 str. A5, barev. lak. obálka, 20 Kč.

Věra Formánková - Rubeola

Svědectví ženy, která měla odvahu říci "ano" k životu svého dosud nenarozeného dítěte, ohroženého vážnou chorobou.

Příklad statečnosti a velké důvěry v Boží všemohoucnost.

36 str., bar. obálka, 15 Kč

P. Richard Graf CSSp - Útěcha v utrpení

O Boží lásce, která stojí za veškerým utrpením člověka.

110 str., bar. lak. obálka, 22 Kč

Dr. Herbert Madinger - Pane, co chceš, abych činil?

Otázky a odpovědi podle Nového zákona.

62 str. A5, 15 Kč

Vydavatel SVĚTLA se na Vás obrací s prosbou:

Rosteme rychleji, než si to můžeme dovolit... Potřebujeme zakoupit mimo jiné dodávkové auto pro "Světlo" i nakladatelství. Pomozte nám tím, že se stanete podílníky již existujícího EDIČNÍHO FONDU MCM: půjčte nám 1000 Kč (podle svých možností i víc) na 9% úrok, který si vyberete na konci roku buď zúčtováním na předplatné "Světla" na rok 1995, nebo odběrem naší literatury podle svého výběru. Podíl se upisuje na dobu minimálně jednoho roku a prodlužuje se automaticky na další rok, nevypoví-li se tři měsíce předem. Jednotlivci i právnické osoby mohou upsat libovolný počet podílů. Složenku Vám pošleme, sdělíte-li nám korespondenčním lístkem svou ochotu takto pomoci.

A ještě něco: domluvte se s přáteli a objednejte si naše nové publikace, které Vám v dnešním čísle nabízíme.

MATICE CYRILOMETODĚJSKÁ OLOMOUC

Mons. Erich Pepřík Josef Vlček

místopředseda

předseda

ZE SVĚTA...

* Před třemi lety vznikla Mezi-národní konvence práv dětí. Po-depsalo ji dosud 147 států. Dosud tak neucinily USA, neboť konvence zakazuje trest smrti pro nezletilé. V USA je v některých státech po-užíván.

KATOLICKÉ ŠKOLY POPULÁRNÍ

V letošním školním roce se za-psalo do katolických škol v Austrálii přes 20 procent žáků školou po-vinných. Jejich popularita a dobrá pověst vzrůstá. Jen ve státě Victoria více než 100 tisíc dětí navštěvuje ka-tolické školy, v nichž vyučuje 13 ti-síc učitelů. Katolické školy většinou působí při farnostech a jsou jimi vydržovány.

PROTEST RODIN

Konfederace Sdružení katolických rodin ve Francii vydala prohlášení, v němž vyjadřuje svoji lítost nad nedávným rozhodnutím francouzského senátu, který nezakázal produkci tzv. nadpočetných lidských zárodků ze zkumavek, jejich zmrazování a li-bovolné disponování s nimi. Považuje tento akt za narušení základních práv člověka.

CHUDÁ CÍRKEV ALTERNATIVOU

Podle názoru kolínského arcibiskupa kardinála Joachima Meisnera by byla chudá církev "skutečně alternativním společenstvím v naší unavené, depresivní, syté západní společnosti."

Dále kardinál řekl: "Kdyby se na-še církev svými dary našim bližním na Východě skutečně stala chudou církví, byla by opět církví podle srdce Páně."

TELEVIZNÍ STANICE PRAVOSLAVNÝCH

Pravděpodobně v příštím roce bude uveden do provozu televizní kanál "Cross TV", zachytitelný na celém světě. Zřizují ho společně autokefální pravoslavné církve. Kromě bohoslužeb a náboženských pořadů bude vysílat také zpravodajství a filmy, avšak s vyloučením násilí a pornografie. Předpokládá se vysílání v 16 jazycích.

KŘESŤASTVÍ JE NÁBOŽENSTVÍ BUDOUCNOSTI

Tato slova pronesl významný katolický teolog a filozof 20. století, doktor teologie, univerzitní profesor Karel Rahner z německého Freiburgu. Letos v březnu si připomínáme jeho dvě životní jubilea - dne 5. 3. uplynulo devadesát let od narození a na 30. březen připadá desáté výročí jeho úmrtí. Zemřel v Innsbrucku.

Pocházel z početné rodiny. Teprve po maturitě projevil sklon k duchovnímu poslání a vstoupil do řehole sv. Ignáce, kde již působil jeho bratr. Představení určili pro Karla vědeckou dráhu, takže celý život strávil v přednáškových síních univerzit a za psacím stolem. Studium začal na filozofické fakultě SJ a soukromě bádával v dílech některých filozofů, např. I. Kanta, J. Marécha-la, M. Blondela, M. Heideggera, R. Guardiniho aj. Dále absolvoval německé učiliště ve Valkenburgu, potom v holandském Maastrichtu, kde projevil velký zájem o Schoonenberga. Po několikaletém přednášení teologie dostal příležitost se specializovat na Biblickém institutu v Římě. Ve své dizertaci se zabýval úkolem teologie, scholastickou filozofií a výroky církevního učitelského úřadu. Na doktora teologie byl promován již v r. 1936 v Innsbrucku. Později působil na Vyšším katechetickém institutu v Nijmegen a před 30 lety (1964) se stal profesorem na tamní univerzitě.

Rahnerova filozofie má některé styčné body s Teilhardem de Chardin, G. Marcellem, E. Schillebeeckxem aj. (křesťanský existencialismus). Při řešení i nejhlubších otázek měl hlavně před očima člověka, živého posluchače Božího slova. Nevyhýbal se ani nejsložitějším otázkám, byl mužem "otevřeného slova". Vycházel z tisícileté tradice víry církve, ale bral na vědomí i realitu současného světa. Snažil se také otvírat mladým posluchačům obzory, poskytoval jim co nejširší myšlenkový potenciál. Z jeho díla jsou nejznámější dvě knihy O člověku ve světě a jeho vztahu k Bohu a Křesťanská budoucnost člověka.

K. Rahner se výrazně podílel na přípravě II. vatikánského koncilu. Jako uznávaný odborník byl zván na schůzky znalců, předsedů a místo-předsedů komisí a podkomisí, psal pro tisk různé informace, podílel se na předloze o křesťanské filozofii a pracoval v podkomisi O člověku. Při všech jednáních stál na pozicích pravověří a často varoval před nezodpovědným progresivismem, neslučitelným se základními články víry.

V roce 1970 K. Rahner navštívil Prahu a měl zde 4 přednášky. Plně prokázal, že patří k předním světovým teologům a filozofům. I neoborníky zaujal dokonalou znalostí přednášené látky a svou opravdovostí.

S. Zeman

SPOR S TELEVIZOREM

Ačkoliv všichni nadávají na televizi, téměř všichni vydrží před ní sedět hodiny. ... Já vedu věč-ný spor s televizorem. Na jedné straně se mi tento aparát velmi líbí. Není to chvála lidského du-cha? Kolik mozků, kolik lidí pra-covalo, aby připravilo lidem tento přístroj! Kolik krásných bratří a krásných sester se tam objevuje, aby nás obohatili svými dary. Celý svět vstupuje do našich bytů. Co všechno nevidíme a ne-slyšíme!

A přece jej nemám rád. Dívá se na mne tím chladným skleně-ným okem sveřepě, pánovitě, pyšně, jako by věděl o své při-tažlivé moci... a výsměšně a lsti-vě jako had. Říká mi: "Já jsem teď pánem duší. Já jsem největší kazatel. Neovládám duše a srdce násilím, ale kulturou, informa-cemi, hudbou, uměním a krá-sou... Lidé se budou dívat na Monte Christa, ale ne na tvého Krista."

Bojím se televizoru. Bojím se o své bratry a sestry. Učí se dívat na svět tím chladným okem. Dívat se a dívat, celé hodiny se dívat... Zapomínají, nemyslí... Jen hltají. Množství, hluk, všech-no možné zavaluje duši. Nepřijde ke slovu nitro... Nemám čas... Televizor nám jej ještě krade. Jen se dívat a poslouchat. Lidé zapo-mínají mluvit. Manželé mezi se-bou, rodiče s dětmi, mládež mezi sebou, lidé s knězem. Ztrácejí řeč.

Nemají, co by si řekli. Čekají, až se budou moci dívat na tele-vizi. Tolik umění se jim dostává, avšak ztrácejí čím dál víc umění žít. Obraz a skutečnost se roz-cházejí. Vlastní energie a tvoří-vost klesá. Jsou stále hltavější ti televizní diváci. Neboť to je ná-kaza tak jako je jím užívání jedů, které mohou i pomáhat. Kdo tomuto užívání propadl, těžko se z něho dostává. Nedivte se, že vedu spor s televizorem. Olupuje o svobodu.

Jeho dnem je noc. Vládne na-ším nocím. Obětujeme mu čas, v který Pán zhasíná světla, aby všechno stvoření utichlo a v po-koji odpočinulo. Aby nabralo no-vých sil. Toto bdění vysiluje, lidé jsou unavení, mrzutí, nevlídní. Nechci televizor, bojím se ho. Ne-mohu všem radit, aby televizor vyhodili. Nechci v televizi vidět d'ábla, ale nevidím v ní ani an-děla. Zařadil jsem televizor mezi nástroje člověka. Musí mi sloužit, ne já jemu! Radím vám: vyhodte přístroj a objednejte si nástroj. Ten vezmete, když jej potře-bujete. A pak jej musíte pevně ovládat. Jinak vše zka-zíte. Běda, když nástroj ovládá vás!

Dej, Pane, abychom používali pozemských dober tak, abychom netratili dobra nebeská. Aby na-še srdce byla tam, kde jsou pra-vé poklady. Staň se Ty naším televizorem, abychom viděli dale-ko a hluboko, abychom rozšířili svůj sluch pro to, co televizor ne-říká. Ať umíme víc dávat než při-jímat. Ať se neklaníme televizoru jako poslu pozemského krále, který na nás chce klanění... Jen Tobě chceme a můžeme sloužit s nerozděleným srdcem.

(P.J.Z.)

(Z jednoho lístečku, který byl přiložen k dárku - televizor pod vánočním stromečkem: "Všem, ale jen velmi střídmě! Zapnout umí i dítě, vypnout jen charak-ter!")

*Patřím k církvi,
která je živá a mladá.
Její dílo vede beze strachu
do budoucnosti.
Musíme zase učinit církev
láskyplnější a přitažlivější lidem,
protože když přilnou ke Kristu,
naleznou řád, pokoj a radost.*

papež Jan XXIII.

ÚSTŘEDNÍ POSTAVA KŘESŤANSKÉ FILOZOFIE

S postupným vzestupem nábo-žensko-církevního života v 11. - 13. století neustále rostla i literární pro-dukce, rozvíjela se kultura a věda. Velké zásluhy o tento rozvoj měla církev, její kláštery, univerzity, uči-telé, teologové a filozofové. Obdivu-hodné systémy teologie, jež před-stavují nejzralejší plody vědecké práce, vytvořili nejvzdělanější teolo-gové, jako v té době byli Alexandr z Hales, sv. Bonaventura, sv. Albert Veliký a sv. Tomáš Akvinský. Oni byli hlavními představiteli vrcholné scholastiky-učení, jež získávalo pra-meny z Písma svatého a z prací uznávaných církevních autorit.

Svatý Tomáš Akvinský, který svým dílem završuje snažení jedno-tlivců i celých škol, narodil se kolem roku 1225 u městečka Aquino v ne-apolském království. Pocházel ze šlechtické rodiny a od dětství byl vychováván v benediktinském kláš-ře Monte Cassino. Studoval na neapolské univerzitě a před 750 lety (1244) vstoupil do dominikánského řádu. Po 4 letech jej řeholní před-stavení poslali do hlavního střediska teologického myšlení katolického světa, na pařížskou univerzitu, kde se stal žákem sv. Alberta Velikého. Se svým učitelem odchází později do Kolína n/R., kde organizují univer-zitní výuku teologie. Ta se spolu s činností spisovatelskou stala hlav-ní náplní Tomášova života. Jeho výchovná práce v Kolíně, Paříži, Bo-logni a Neapoli byla ohodnocena čestným titulem mistr teologie. V ro-ce 1259 ho papež Urban IV. pozval do Říma, aby přednášel v různých dominikánských školách.

Pokračoval v úsilí svého oblíbe-ného učitele o harmonizaci víry a rozumu při zachování primátu víry. Vytvořil mohutný teologicko-filozo-fický systém, který nejen odmítá rozpor mezi vědou a vírou, ale zdů-razňuje i vnitřní harmonii mezi teo-logií a filozofií. Případný rozpor mohl spočívat jen v nedorozumění u jedné či druhé strany. Některé myšlenky aristotelské, platonské či augustin-ské využil ve své nauce k tomu, aby křesťanství upevnil, aby zdůraznil jeho přednosti.

Stěžejním Tomášovým dílem je Summa theologica, zvláště je oceňo-vána druhá část o křesťanské mra-vouce. Dále napsal četné biblické komentáře a celou sbírku důklad-ných monografií. Jeho Summa byla schválena mnohými papeži a je do-sud základem katolické teologie. Pius V. ho prohlásil církevním uči-telem. Lev XIII., který si získal velké zásluhy o rozvoj věd, prohlásil To-máše za patrona křesťanských škol. I druhý vatikánský koncil v pasto-rální konstituci Radost a naděje podtrhl, že přijímá za své některé myšlenky tohoto křesťanského mys-litele, především jeho optimismus, důvěru v člověka, v jeho správné uvažování, protože důvěřuje Bohu, jenž stvořil všechno dobré a všechno v Kristu vykoupil.

Svatý Tomáš Akvinský náhle ze-mřel před 720 lety, dne 7. března 1274 při cestě na druhý lyonský koncil. Životní cesta "andělského učitele" byla předčasně ukončena ve 49 letech. Přes svoji krátkost vedla k jasnému cíli a byla požehnaná.

Stanislav Zeman

Z DOMOVA...

* Zemřel exilový zpěvák, textař a skladatel Karel Kryl. Byl znám mimo jiné i jako autor některých náboženských písní, nejznámější z nich je "Beránku, děkuji".

* Místopředseda ODS Jan Strá-ský nevidí problém s restitucí té čás-ti církevního majetku, který je ve správě státních podniků. Sděлил to na tiskové konferenci v Praze.

BISKUP HRDLIČKA V HOLANDSKU

V únorových dnech se olomoucký světící biskup mons. Josef Hrdlička účastnil biskupského svěcení v ho-landském Rotterdamu. V rozhovoru pro Lidovou demokracii sdělil, že se dohodli na spolupráci v rovině far-ností v olomoucké a rotterdamské arcidiecézi. Zároveň upozornil na důležitost vzájemné modlitby.

V případech týkajících se osobních zjevení je lepší v ně věřit (neobsahují-li nic proti víře a mravům, pozn. red.), protože prokáže-li se jejich pravost, budete šťastní, že jste věřili, protože naše svatá Matka církev si to přála. A když v ně věříte a prokáže se jejich nepravost, bude vám požehnáno tak, jako by byla pravá, protože jste věřili, že pravdivá jsou.

papež Urban VIII.

EKONOMIKU DO SLUŽEB ČLOVĚKU!

U příležitosti stého výročí (28. ledna 1994) založení peněžního ústavu "Banca d'Italia" přijal pa-pež v audienci členy jeho vedení, správní rady a dozorčí rady. Během audience Jan Pavel II. pronesl následující projev:

Pane guvernére,
páni členové vedení, správní rady a dozorčí rady peněžního ústavu "Banca d'Italia".

1. Děkuji Vám za tuto návštěvu, kterou jste chtěli připomenout sté výročí založení peněžního ústavu "Banca d'Italia". Děkuji zejména panu guvernérovi za jeho milá slova, kterými mě oslovil. Všechny Vás srdečně vítám.

K našemu dnešnímu setkání dochází v ožehavém a svízelném okamžiku italských dějin; ale Váš peněžní ústav během své stoleté existence byl též svědkem neméně bouřlivých okamžiků a schopnosti národa je překonat. Před několika málo týdny jsem vyjádřil srdečnou náklonnost k tomuto ušlechtilému národu v dopise adresovaném jeho biskupům, a to nejen proto, abych požádal katolíky, aby na sebe vzali odpovědnost v politické, hospodářské a sociální oblasti, ale i proto, abych vyjádřil svou úctu a lásku ke všem Italům. Osobně věřím, že Itálie bude schopna nalézt ve svém vzácném dědictví kultury a víry sílu k "obrodě", a to zejména k obrodě morální a myšlenkové, a to i přes problémy, které ji nyní sužují.

2. Od dosažení své politické jednoty v minulém století zaznamenala Itálie nesmírný pokrok, který je hoden jejích dějin: pokrok, kterým si získala vážnost v mezinárodním společenství. Váš peněžní ústav, který zastupujete, sehrál na této cestě nezanedbatelnou úlohu. Byl výrazem a nástrojem postupného národního sjednocování. V předvečer jeho založení existovalo v podstatě šest organizací, které působily jako emisní ústavy. Peněžní ústav "Banca d'Italia" nabýval postupně současné struktury a nakonec se z něho stala veřejně právní instituce s exkluzivní emisní pravomocí. Tímto způsobem se dostal do popředí měnového systému, jehož základním úkolem je chránit hodnotu měny tak, aby se mohla řádně vyvíjet hospodářská činnost země.

3. Všichni zdůrazňují důležitost vhodného řízení ekonomického systému, zejména v podmínkách složitosti a vzájemné závislosti, které jsou typické pro dnešní společnost jednak na národní, jednak na mezi-národní úrovni. Právě z tohoto důvodu i společenská doktrína církve, byť zproštěná hodnocení technické povahy, která nespadá do její kompetence, zdůrazňuje úlohu státu v hospodářské oblasti, protože je zřejmé - jak jsem napsal v Encyklice "Centesimus annus" - že hospodářská činnost a zejména činnost v tržním hospodářství nemůže být provozována v institucionálním, právním a politickém vakuu. Tato činnost naopak předpokládá vedle stabilní měny a dobře fungujících veřejných služeb jistotu, že bude zaručena individuální svoboda vlastnictví. Hlavním úkolem státu je pro to zaručit tuto jistotu tak, aby ten, kdo pracuje a produkuje, mohl užívat plodů své vlastní práce a aby se tak cítil být stimulován k jejímu efektivnímu a poctivému vykonávání (čl.48).

4. Váš peněžní ústav je zcela určitě jedním z významných středisek v oblasti řízení hospodářského života a z tohoto jeho rozhodujícího postavení vyplývají nemalé implikace etické povahy. "Sázkou do hry je obecný prospěch, zejména zájmy těch nejprostších tříd, které mohou spoléhat pouze na svou vlastní práci, přičemž se vystavují nebezpečí, že zaplatí tu nejvyšší daň za špatný chod a za krizi ekonomiky. Je nezbytná existence dobře řízené ekonomiky, a právě z toho důvodu je zapotřebí vytvořit takovou ekonomiku, která by dbala etických norem a nutnosti solidarity; ekonomiku, která by dbala vnitřní priority práce vůči kapitálu (cit. Laborem exercens, č.12) a nezadatelnosti práva všech lidí na práci" (tamtéž, č.18); ekonomiku, která by vyhověla požadavkům zaměřeným na uvedení finančních pohybů na světovou úroveň, aniž by ve jménu tržních zákonů byla opomíjena a pošlapávána práva těch nejhudších.

5. Peněžní ústav "Banca d'Italia" sehrál v tomto století prvořadou úlohu pro rozvoj Itálie a její obecný prospěch. Nyní, tváří v tvář budoucnosti plné naléhavých výzev, se od něho požaduje nejen technická kompetence na úrovni doby, ale též silné vědomí ideálů a hodnot.

Nechť Bůh Vás v tomto obdaruje moudrostí a světle. Shodou okolností se toto setkání koná v době, kdy se oslavuje jiné sté výročí, které považuji za vhodné připomenout nyní, kdy promlouvám k vysoce kvalifikovaným ekonomickým odborníkům. Právě před 100 lety, v lednu 1894, Giuseppe Toniolo, ekonom a ctihodný služebník Boží, jehož beatifikace nyní probíhá, svolal do Milána významné katolíky za účelem sestavení slavného "programu", kterým chtěl zprostředkovat Itálii zásady vyjádřené v "Rerum novarum". Tak se stal iniciátorem ekonomiky ve službách člověka, ekonomiky objasněné na základě moudrostí Evangelia.

Nyní, vážení pánové, je nezbytná více než kdy dříve tatáž vynalézavost, tatáž kompetence, tatáž ideální věc.

A s těmito pocity a přáními žádám posilu Boží ochrany pro Vás všechny, pro Vaši práci, pro Vaše spolupracovníky a příslušné rodiny a každému dávám své požehnání.

PŘÍRŮSTEK DO RODINY

Jaroslav Olšava

Sv. Vincenc z Pauly sbíral od-ložené děti a sirotky, založil řád Dcer křesťanské lásky (Vincentek) a řeholnicím svěřil děti do opatrování. Tomuto všestrannému pomocníkovi v lidské bídě postavila Francie pomník, který respektovali i v době Velké francouzské revoluce a nechala ho na pokoji. Matka Tereza sbírá od-ložené děti a se svými sestrami jim zachraňuje život.

Duch evangelia i u nás žije a jsou rodiny, které dělají čest církvi i národu. Znají a v srdci chovají slova Páně: Kdo by přijal jedno takové dítě, mě přijímá.

Znám rodiče, kteří vychovali svých šest dětí. Protože je přijímali z rukou Božích s láskou, mají vy-pěstovaný mimořádný cit pro děti a není jim lhostejné, že se jimi pohrdá a že jsou odmítány. Postupně si vzali do péče odložené dítě, takže se jim rodina rozrostla o další tři členy. Nebyla tu žádná pokrevní pouta ani příbuzenská, jednalo se o děti cizí a nechtěné. Žité evangelium, které in-spirovalo sv. Vincence nebo Matku Terezu, oslovilo i tyto a jim podobné rodiče, že od plenek do dospělosti vychovali děti, které si dobrovolně vzali do péče.

Znám rodiny, které mají více dětí a klidně si přibíraly další cizí ke svým, aby v houfu vlastních se i ten cizí přírůstek cítil jako u svých rodičů a nepochybně lépe. Ono se lépe vychovává ve větším počtu a je známo, kde se vaří pro pět, může se i pro deset. Pro matku je to zátěž s vařením, prádlem, úklidem. V době organizované rodině dělbu práce se vše zvládne. Ostatně pro věřící rodiče je přislíbena i mimořádná Boží milost a síla. Takoví rodiče bývají klidní a spokojení vědomím, že se nezdráhali uskromnit kvůli dětem, které by bez jejich domova ži-vořily někde na ulici.

A co říci o milosrdných sestřích, které pečují neúnavně o sirotky a debilní děti?

Zasvětily život postiženým, aby jim svou láskou nahradily matku a domov. Tam kde civilní sestry někdy už nestačí a tečou jim nervy, sestry posilované Nejsvětější Svátostí a růžencem jsou ustavičně pohotovými vydrženými v trpělivosti, protože v těch ubohých slouží Pánu.

My se nemusíme krčit před přívalem moderních názorů na dítě. Církev hájí dítě od početí po dobu růstu a dospívání. Demografové zjišťují, že náš národ sestupuje dolů. Stále nás ubývá. Díky rodičům, které zachraňují, co mohlo být zmařeno, dostává se do organismu státu zdravá krev dobře vychovaných dětí.

Dobrý vlastenec myslí na budoucnost národa a dobrá rodina i na budoucnost věčnou. Je to iluze, že člověk žije dál v dětech. Snad v nich žijí myšlenky a dobrý příklad rodičů, to jistě ano. Ale každý žije svůj život, Bohem darovaný. Ať se tedy těší rodiče, vychovatelé a milosrdné sestry na uznání a odměnu, neboť Pán řekne: Byl jsem cizí, nechtěný a odmítnutý a vy jste mě zvedli, odnesli v náručí a přiřadili k svým dětem, abych měl domov, ochutnal lásku a splynul s vašimi dětmi. Nyní vám já otvírám vstup do věčného domova. Je možno se těšit na krásnější závěr životních obětí?

MALÝ SLOVNÍK "NOVÉHO VĚKU"

Na tomto místě systematicky vysvětlujeme obsah některých pojmů, s nimiž můžete přijít do styku v rámci propagace hnutí Nového věku (New Age), které se na rozběhu i v našich sdělovacích prostředcích. Slova označená v textu */ budou v tomto slovníku postupně vysvětlena.

MAITREYA

V buddhistickém náboženství fi-guruje Maitreya jako "Buddha budoucího věku", jehož příchod je očekáván jakožto vystoupení bohem vyslaného spasitele. Když se teosofie vyrovnávala s křesťanskou tradicí, přiznala osobě Krista postavení Lor-da Maitreyi a včlenila jej do Velkého bílého bratrstva mistrů kosmických duchů. V Evropě tento pojem popularizoval také již od r. 1933 původně německý filozof L. F. Hoffman, který žil jako tibetský mnich, přijal jméno Lama Anagarika Govinda a působil v Evropě jako misionář buddhismu a propagátor lamaistické tantry. Apoštolové New Age učinili z Maitreyi nejvyšší hlavu Mistrů, nového Spasitele, který se ohlásí světu ve všech sdělovacích prostředcích, aby se ujal vlády nad světem a zahájil tak naplno epochu Nového věku. Tato původně tajná ideologie vyšla v roce 1975 najevo a stoupenec New Age z Fliedhorn centra ve Skotsku zahájil kampaň ve sdělovacích prostředcích, podle níž je třeba společnou meditací a vyzváním všech lidí vytvořit silové pole, které přivodí příchod Maitreyi. K tomu byl určen dokonce termín: půlnoc 31. prosince 1986. Byly šířeny výzvy a rozdávány letáky s textem vyzvání, které se odělo do biblických textů. Maitreya sice fyzicky nepřišel, ale přispělo to silně k popularizaci hnutí New Age, které bude usilovat o další "všeobecné vyzvání". Kdo se k tomuto vyzvání nepřipojí, brání přivolání spasitele a vládce Nového věku.

